

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä syyskuuta 2017 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kilpailu – SEUT 102 artikla – Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö – Kohtuuttoman hinnan käsite – Tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestön perimät maksut – Vertailu muissa jäsenvaltioissa sovellettuihin hintoihin – Viitejäsenvaltioiden valinta – Hintojen arviointiperusteet – Sakon määrän laskeminen

Asiassa C-177/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Augstākā tiesa Administratīvo lietu departaments (Latvian ylin tuomioistuin, hallintoriita-asioita käsittelevä osasto) on esittänyt 22.3.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.3.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Biedrība "Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība"

vastaan

Konkurences padome,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit A. Prechal (esittelevä tuomari), A. Rosas, C. Toader ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: hallintovirkamies X. Lopez Bancalari,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.2.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Biedrība "Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība", edustajinaan U. Zeltiņš, S. Novicka ja D. Silava-Tomsone, advokāti,
- Latvian hallitus, asiamiehinään J. Treijs-Gigulis, I. Kalniņš, G. Bambāne, I. Kucina ja D. Pelše,
- Saksan hallitus, asiamiehinään A. Lippstreu ja T. Henze,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään M. Sampol Pucurull,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. H. S. Gijzen ja M. K. Bulterman,

* Oikeudenkäyntikieli: latvia.

– Euroopan komissio, asiamiehinään C. Vollrath, I. Rubene ja F. Castilla Contreras,
kuultuaan julkisasiamiehen 6.4.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Biedrība "Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība" (Latvian tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien yhteisvalvontajärjestö) (jäljempänä AKKA/LAA) ja Konkurences padome (Latvian kilpailuneuvosto) ja joka koskee viimeksi mainitun AKKA/LAA:lle määräämää sakkoa määräävän aseman väärinkäytön vuoksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 3 artiklan 1 kohdan otsikko on "[SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklan ja kansallisen kilpailuoikeuden välinen suhde", ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"– Jos jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset tai kansalliset tuomioistuimet soveltavat kansallista kilpailulainsäädäntöä [SEUT 102] artiklassa kiellettyihin väärinkäyttötapauksiin, niiden on myös sovellettava [SEUT 102] artiklaa."

- 4 Kyseisen asetuksen 5 artiklan, jonka otsikko on "Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten toimivalta", ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisilla on toimivalta soveltaa [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklaa yksittäisissä asioissa. Toimiessaan omasta aloitteestaan tai kantelun perusteella ne voivat tässä tarkoituksessa tehdä seuraavat päätökset:

– –

- määrätä sakkoja, uhkasakkoja taikka muita niiden kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä seuraamuksia.

– –"

- 5 Kyseisen asetuksen 23 artiklan, jonka otsikko on "Sakot", 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) rikkovat [SEUT 101] tai [SEUT] 102 artiklan määräyksiä – –

– –

Kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

--

3. Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon sekä rikkomisen vakavuus että sen kesto.”

Latvian oikeus

- 6 Kilpailulain (Konkurences likums), joka on annettu 4.10.2001 (Latvijas Vēstnesis, 2001, nro 151), 13 §:n ulottuvuus on sama kuin SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdan.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 7 AKKA/LAA, joka on musiikkiteosten tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestö, on ainoa järjestö, jolla on Latviassa lupa myöntää vastikkeellisesti lisenssejä musiikkiteosten, joiden tekijänoikeuksia se hallinnoi, julkiseen esittämiseen. Se kerää maksut, joista latvialaiset tekijänoikeuksien haltijat saavat korvauksen, ja – ulkomaisten valvontajärjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten perusteella – maksut, joista ulkomaiset oikeudenhaltijat saavat korvauksen. Näihin lisenssinhaltijoihin kuuluvat muun muassa kaupat ja palvelukeskukset tekijänoikeuksilla ja lähioikeuksilla suojattujen teosten käyttäjinä.
- 8 Kilpailuneuvosto määräsi 1.12.2008 tekemällään päätöksellä AKKA/LAA:lle sakon määräävän aseman väärinkäytön vuoksi, koska tämä oli kilpailuneuvoston mukaan soveltanut liian korkeita hintoja. AKKA/LAA vahvisti tämän jälkeen uudet hinnat, joita sovellettiin vuodesta 2011 lähtien. Kilpailuneuvosto aloitti 31.5.2012 uusia hintoja koskeneen tutkimusmenettelyn.
- 9 Kyseisen menettelyn yhteydessä kilpailuneuvosto ensinnäkin vertasi Latviassa musiikkiteosten käytöstä kaupoissa ja palvelukeskuksissa sovellettuja hintoja Liettuassa ja Virossa, jotka ovat naapurivaltioita ja vierekkäisiä markkinoita, sovellettuihin hintoihin. Kilpailuneuvosto totesi, että Latviassa sovelletut hinnat olivat korkeammat kuin Virossa sovelletut ja – useimmissa tapauksissa – Liettuassa laskutetut hinnat. Vaikka kyseisissä kolmessa jäsenvaltiossa hinnat vahvistetaan asianomaisen kaupan tai palvelukeskuksen pinta-alan mukaan, kilpailuneuvosto totesi, että kun on kyse pinta-aloista, joiden suuruus on 81 m²:n ja 201–300 m²:n välillä, Latviassa sovelletut hinnat olivat kahdesta kolmeen kertaan korkeammat kuin kahdessa muussa Baltian maassa sovelletut hinnat.
- 10 Kilpailuneuvosto vertasi toiseksi – ostovoimapariteettia mittaavaan indeksiin (jäljempänä ostovoimapariteetti-indeksi) tukeutuen – Latviassa sovellettuja hintoja noin 20 muussa jäsenvaltiossa voimassa olleisiin maksuihin ja totesi tästä, että Latviassa maksetut hinnat olivat 50–100 prosenttia korkeammat kuin kyseisissä muissa jäsenvaltioissa sovelletut keskimääräiset hinnat. Se totesi yksityiskohtaisemmin, että kauppojen tai palvelukeskusten, joiden pinta-ala on 85,5 m²:n ja noin 140 m²:n välillä, osalta yksinomaan Romaniassa sovelletut hinnat olivat Latvian hintoja korkeammat.
- 11 Koska kilpailuneuvosto katsoi, etteivät Latviassa voimassa olleet maksut segmenteillä, joilla ne olivat selvästi korkeampia kuin Virossa ja Liettuassa, olleet kohtuullisia, se määräsi 2.4.2013 tekemällään päätöksellä AKKA/LAA:lle kilpailulain 13 §:n 1 momentin 4 kohdan ja SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdan perusteella 45 645,83 Latvian latin (LVL) (n. 32 080 euroa) sakon määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä (jäljempänä riidanalainen päätös). Kilpailuneuvosto laski kyseisen sakon määrän AKKA/LAA:n liikevaihdon perusteella ja katsoi tämän osalta, että tekijänoikeuksien haltijoille kerätyt korvaukset olivat olennainen osa kyseisen järjestön liikevaihtoa, minkä vuoksi ne oli otettava huomioon.

- 12 AKKA/LAA nosti Administratīvā apgabaltiesassa (alueellinen hallintotuomioistuim, Latvia) kanteen riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi ja vetosi lähinnä neljään argumenttiin kyseisen kanteen tueksi. AKKA/LAA väitti ensiksi, että kilpailuneuvosto oli pääosin tyytynyt vertaamaan Latviassa sovellettuja hintoja naapurivaltioissa eli Virossa ja Liettuassa sovellettuihin hintoihin, vaikka – bruttokansantuote ja hintataso huomioiden – tilanne Latviassa on sen mukaan myös verrattavissa tilanteeseen Bulgariassa, Romaniassa, Puolassa ja Unkarissa. Kilpailuneuvosto ei toiseksi AKKA/LAA:n mukaan maininnut ymmärrettävästi menetelmää, jonka mukaan viitehinnat laskettiin. Sen mukaan kilpailuneuvosto katsoi kolmanneksi virheellisesti, että AKKA/LAA:n oli perusteltava hintojensa suuruus. AKKA/LAA väitti neljänneksi, että kilpailuneuvoston ei olisi pitänyt ottaa AKKA/LAA:n sakon laskemiseksi huomioon määriä, jotka oli peritty tekijänoikeuskorvauksina, koska kyseiset määrät eivät kuulu kyseessä olevan järjestön varallisuuteen.
- 13 Administratīvā apgabaltiesa kumosi 9.2.2015 antamallaan tuomiolla riidanalaisen päätöksen osittain. Kyseinen tuomioistuim tuki katsoi, että kilpailuneuvosto oli todennut perustellusti, että AKKA/LAA oli käyttänyt väärin määräävää asemaa. Se katsoi myös, että samantyyppisten palvelusuoritusten hintojen vertaaminen Latvian, Viron ja Liettuan välillä oli perusteltua ja että AKKA/LAA ei ollut selittänyt, miksi Latviassa sovelletut hinnat olivat huomattavasti korkeammat kuin Virossa ja Liettuassa sovelletut hinnat. Koska kyseinen tuomioistuim kuitenkin katsoi, että kilpailuneuvosto oli ottanut sakon laskemiseksi aiheuttomasti huomioon tekijänoikeuskorvauksina perityt summat, se velvoitti kilpailuneuvoston laskemaan uudelleen sakon määrän kahden kuukauden kuluessa tuomionsa julistamisesta.
- 14 AKKA/LAA teki kyseisestä tuomiosta kassaatiovalituksen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa siltä osin kuin siinä ei ollut hyväksytty kaikkia sen vaatimuksia. Kilpailuneuvosto teki myös valituksen viimeksi mainitusta tuomiosta siltä osin kuin Administratīvā apgabaltiesa oli kumonnut kyseisellä tuomiolla riidanalaisen päätöksen ne osat, jotka koskivat määrättyä sakkoa.
- 15 AKKA/LAA:n mukaan Administratīvā apgabaltiesa ei esittänyt objektiivisia ja todennettavia kriteerejä, joiden vuoksi Latviassa sovellettuja hintoja on perusteltua verrata Virossa ja Liettuassa sovellettuihin hintoihin. Kyseinen tuomioistuim ei sen mukaan näin ollen tukeutunut taloudellisiin kriteereihin vaan kyseisille valtioille yhteisiin alueellista, historiallista ja kulttuurista tilannetta koskeviin kriteereihin.
- 16 Kyseinen järjestö väittää muun muassa, ettei muiden Baltian maiden maantieteellinen läheisyys voi olla ratkaiseva kriteeri.
- 17 Kilpailuneuvosto väittää puolestaan, että määrätty sakko on voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukainen. Se korostaa erityisesti, että kilpailuoikeudessa ”liikevaihdolla” on ymmärrettävä kaikkien taloudelliseen toimintaan perustuvien tulojen kokonaismäärää, johon käsiteltävässä asiassa kuuluvat AKKA/LAA:n tekijänoikeuskorvauksina perimät määrät.
- 18 Augstākā tiesa Administratīvo lietu departaments (Latvian ylin tuomioistuim, hallintoriita-asioita käsittelevä osasto) pohtii, miten SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohtaa on tulkittava. Se pohtii ensinnäkin, onko AKKA/LAA:n toiminnalla vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kuuluuko pääasiassa kyseessä oleva tapaus näin ollen kyseisen määräyksen soveltamisalaan. Sillä on toiseksi epäilyjä hyväksytystä menetelmästä hintojen kohtuuttomuuden määrittämiseksi. Se on kolmanneksi epävarma sakon määrän laskemisesta ja erityisesti siitä, oliko tässä tarkoituksessa otettava huomioon tekijänoikeuksien haltijoille tarkoitetut korvaukset.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuim toteaa ensimmäisestä seikasta, että kilpailuneuvosto totesi riidanalaisessa päätöksessä, että AKKA/LAA oli myös perinyt maksuja muista jäsenvaltioista peräisin olevien musiikkiteosten osalta ja että kohtuuttomat hinnat olivat näin ollen omiaan hillitsemään muiden jäsenvaltioiden tekijöiden teosten käyttöä Latviassa.

- 20 Kyseinen tuomioistuin toteaa hintojen kohtuuttomuuden määrittämiseksi hyväksyttyä menetelmää koskevasta toisesta seikasta yhtäältä, että kun yhdessä jäsenvaltiossa sovellettavat hinnat vastaavat useita muissa jäsenvaltioissa sovellettuja hintoja, 13.7.1989 annettuun tuomioon Lucazeau ym. (110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326) johtaneen tapauksen tavoin kyseinen seikka on osoitus määräävän aseman väärinkäytön olemassaolosta. Se huomauttaa toisaalta, että edelleenkin on olemassa epävarmuutta hintojen vahvistamisesta tilanteissa, jotka poikkeavat viimeksi mainitun tapauksen tilanteesta.
- 21 Käsiteltävässä asiassa nousee kyseisen tuomioistuimen mukaan esiin kysymys siitä, riittääkö Latviassa sovellettavien hintojen vertaaminen Virossa ja Liettuaassa sovellettaviin hintoihin. Näinkin suppea vertailu voisi olla samalla epätarkoituksenmukaista, koska naapurivaltioissa olevat järjestöt voisivat yksimielisesti nostaa hintojaan ilman, että tämä olisi havaittavissa. Siinä tapauksessa, että tällainen vertailutapa ei ole asianmukainen, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sitä, onko vertailtava myös ostovoimapariteetti-indeksiin suhteutettuja hintoja kaikissa jäsenvaltioissa.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii seuraavaksi, millä edellytyksin hintoja pidetään ”huomattavasti korkeampina” 13.7.1989 annetun tuomion Lucazeau ym. (110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326) 25 kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja milloin asianomaisen yrityksen on ”perusteltava tämä ero osoittamalla, että olosuhteet kyseisessä jäsenvaltiossa ja muissa jäsenvaltioissa poikkeavat objektiivisesti toisistaan”, kyseisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 23 Kolmannesta seikasta, joka koskee sakon määrän laskemista, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että unionin tuomioistuin ei ole vielä lausunut pääasian kaltaisesta tilanteesta, jossa tekijänoikeuksia hallinnoivalle järjestölle määrätään sakko. Kysymys siitä, onko tekijänoikeuskorvauksina perityt määrät otettava huomioon, kaipaa sen mukaan siis selvennystä.
- 24 Tässä tilanteessa Augstākā tiesa Administratīvo lietu departaments on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohta sovellettavissa oikeusriitaan, joka koskee kansallisen tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön vahvistamia hintoja, jos kyseinen järjestö perii tekijänoikeuskorvauksia myös ulkomaisten tekijöiden teoksista ja sen vahvistamat hinnat saattavat tehdä näiden teosten käyttämisestä vähemmän houkuttelevaa kyseisessä jäsenvaltiossa?
- 2) Onko SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa käytetyn kohtuuttomien hintojen käsitteen määrittämiseksi tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien hallinnoinnin alalla asianmukaista ja riittävää – ja missä tapauksissa – verrata kyseisten vierekkäisten markkinoiden hintoja (hinnastoja) keskenään?
- 3) Onko SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa käytetyn kohtuuttomien hintojen käsitteen määrittämiseksi tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien hallinnoinnin alalla asianmukaista ja riittävää käyttää bruttokansantuotteesta johdettua ostovoimapariteettia mittaavaa indeksiä?
- 4) Onko hintoja verrattava jokaisessa eri segmentissä vai keskihintojen tason perusteella?
- 5) Milloin on katsottava, että SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa käytetyn kohtuuttomien hintojen käsitteen kannalta tutkittu hintaero on ’huomattava’, jolloin määräävässä asemassa olevan taloudellisen toimijan on osoitettava, että sen hinnat ovat kohtuulliset?
- 6) Mitä tietoja voidaan taloudellisen toimijan kohtuudella odottaa esittävän osoittaakseen, että tekijänoikeuksien kattamien teosten hinnat ovat kohtuullisia SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdan soveltamisalalla, jos kyseisten teosten kustannuksia ei voida määrittää samalla tavoin kuin silloin, kun kyseessä ovat aineelliset tuotteet? Otetaanko huomioon ainoastaan tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön hallintomenot?

- 7) Jos kilpailuoikeutta on rikottu, onko tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön suorittamat tekijänoikeuksien jättäminen liikevaihdon ulkopuolelle kyseisen taloudellisen toimijan sakkoa määrittäessä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 25 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, voidaanko jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttaa AKKA/LAA:n kaltaisen tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön vahvistamien maksujen tasolla siten, että SEUT 102 artiklaa sovelletaan.
- 26 Tästä on todettava, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että SEUT 101 ja SEUT 102 artiklassa mainitun, vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan koskevan edellytyksen tulkinnan ja soveltamisen tulee perustua tämän edellytyksen tarkoitukseen eli unionin oikeuden ja jäsenvaltioiden oikeuden soveltamisalan keskinäiseen rajaamiseen kilpailuoikeuden alalla. Unionin oikeus käsittää näin ollen kaikki yhteistoimintajärjestelyt ja menettelyt, jotka voivat vaarantaa jäsenvaltioiden välisen vapaan kaupan siten, että jäsenvaltioiden välisten yhtenäismarkkinatavoitteiden toteutumista haitataan, erityisesti eristämällä kansalliset markkinat taikka muuttamalla yhteismarkkinoiden kilpailurakennetta (tuomio 25.1.2007, *Dalmine v. komissio*, C-407/04 P, EU:C:2007:53, 89 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Jotta päätös, sopimus tai menettelytapa on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on oltava nähtävissä riittävällä todennäköisyydellä ja kaikkien asiaan vaikuttavien oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, että niillä voi tosiasiallisesti tai mahdollisesti olla suoraa tai välillistä vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tavalla, joka voisi haitata jäsenvaltioiden välisten yhtenäismarkkinoiden toteuttamista. Tämän lisäksi vaaditaan, ettei tämä vaikutus ole vähäistä (tuomio 25.1.2007, *Dalmine v. komissio*, C-407/04 P, EU:C:2007:53, 90 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 28 Oikeuskäytännössä on jo katsottu implisiittisesti, että monopoliasemassa olevan tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön soveltamalla hinnoilla voi olla vaikutus rajat ylittävään kauppaan, joten SEUT 102 artiklaa sovelletaan tällaiseen tilanteeseen (ks. vastaavasti tuomio 13.7.1989, *Tournier*, 395/87, EU:C:1989:319; tuomio 13.7.1989, *Lucazeau ym.*, 110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326 ja tuomio 27.2.2014, *OSA*, C-351/12, EU:C:2014:110).
- 29 Jäsenvaltioiden väliseen kauppaan voidaan nimittäin vaikuttaa tällaisen AKKA/LAA:n kaltaisen tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön, joka on monopoliasemassa jäsenvaltiossaan ja joka hallinnoi kyseisessä valtiossa Latvian tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksien ohella myös ulkomaisten tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia, hinnoittelukäytännöillä.
- 30 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että monopoliasemassa olevan tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön, joka hallinnoi myös ulkomaisten tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia, vahvistamien maksujen taso on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan siten, että SEUT 102 artiklaa sovelletaan.

Toinen, kolmas ja neljäs kysymys

- 31 Toisella, kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, joita on käsiteltävä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii lähinnä selvittämään yhtäältä, riittääkö sen selvittämiseksi, soveltaako tekijänoikeuksia hallinnoiva järjestö SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuja kohtuuttomia hintoja, kyseisten hintojen vertaaminen naapurivaltioissa sovellettaviin hintoihin ja

muissa jäsenvaltioissa sovellettaviin hintoihin, jotka on korjattu ostovoimapariteetti-indeksin avulla, ja toisaalta, onko tämä vertailu tehtävä kaikkiin käyttäjäsegmentteihin vai keskimääräisiin hintoihin nähden.

- 32 Aluksi on palautettava mieleen, että SEUT 102 artiklassa tarkoitetulla yrityksen käsitteellä tarkoitetaan jokaista yksikköä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa, riippumatta yksikön oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta (ks. mm. tuomio 1.7.2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, 20 ja 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla (tuomio 1.7.2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käytössä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että on kiistatonta, että AKKA/LAA:n toiminta, joka muodostuu sellaisten maksujen keräämisestä, joista maksetaan korvauksia musiikkiteosten tekijöille, on palvelu.
- 34 AKKA/LAA:n kaltainen järjestö, jolla on monopoli tarjota tällaista palvelua jäsenvaltion alueella, on lisäksi määräävässä asemassa sisämarkkinoiden merkittävällä osalla SEUT 102 artiklassa tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio 27.2.2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Kyseisessä artiklassa tarkoitettu määräävän aseman väärinkäyttö voi muodostua sellaisen liian korkean hinnan asettamisesta, joka ei ole kohtuullisessa suhteessa suorituksen taloudelliseen arvoon nähden (ks. vastaavasti tuomio 11.12.2008, Kanal 5 ja TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 Tästä on todettava, että on kyse sen arvioimisesta, onko tosiasiallisten kustannusten ja tosiasiallisesti pyydetyn hinnan välillä liiallinen epäsuhta, ja jos näin on, on tutkittava, onko hinta asetettu kohtuuttomaksi joko absoluuttisella tasolla tai suhteessa kilpaileviin tuotteisiin (tuomio 14.2.1978, United Brands ja United Brands Continentaal v. komissio, 27/76, EU:C:1978:22, 252 kohta).
- 37 Kuten julkisasiamies totesi muun muassa ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa ja kuten oikeuskäytännössä on myös todettu (ks. vastaavasti tuomio 14.2.1978, United Brands ja United Brands Continentaal v. komissio, 27/76, EU:C:1978:22, 253 kohta), on olemassa muita menetelmiä, jotka mahdollistavat hinnan mahdollisen liiallisuuden määrittämisen.
- 38 Oikeuskäytännön mukaan menetelmää, joka perustuu asianomaisessa jäsenvaltiossa sovellettujen hintojen ja muissa jäsenvaltioissa sovellettujen hintojen vertaamiseen, on näin ollen pidettävä asianmukaisena. Edellä mainitusta oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee, että jos määräävässä asemassa oleva yritys perii palveluistaan maksuja, jotka ovat huomattavasti suurempia kuin muissa jäsenvaltioissa perityt maksut, ja jos maksujen tasoa on vertailtu yhdenmukaisin perustein, tätä eroa on pidettävä osoituksena määräävän aseman väärinkäytöstä (tuomio 13.7.1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, 38 kohta ja tuomio 13.7.1989, Lucazeau ym., 110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326, 25 kohta).
- 39 Kun otetaan huomioon se, että tämän tuomion edellisessä kohdassa mainittujen tuomioiden taustalla olevissa tapauksissa jäsenvaltion tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön hintoja oli verrattu hintoihin, jotka olivat voimassa kaikissa muissa jäsenvaltioissa kyseisellä ajanjaksolla, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko sen kaltainen vertailu, jonka kilpailuneuvosto pääasiassa teki AKKA/LAA:n Latviassa soveltamien hintojen sekä Liettuassa ja Virossa sovellettujen hintojen välillä – muissa jäsenvaltioissa sovellettujen hintojen, jotka oli korjattu ostovoimapariteetti-indeksin avulla, vertailulla tuettuna –, tarpeeksi edustava.
- 40 Tästä on todettava aluksi, ettei voida katsoa, että yksinomaan siksi, että vertailu koskee vain tiettyjä jäsenvaltioita, se ei ole riittävän edustava.

- 41 Tällainen vertailu voi päinvastoin osoittautua merkitykselliseksi edellyttäen, että viitejäsenvaltiot valitaan objektiivisten, asianmukaisten ja todennettavien kriteerien mukaisesti, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 61 kohdassa. Ei näin ollen voi olla olemassa toisiinsa verrattavien markkinoiden vähimmäismäärää, ja asianmukaisten analogisten markkinoiden valinta riippuu kunkin tapauksen erityisolosuhteista.
- 42 Edellä mainittuihin kriteereihin voivat kuulua muun muassa kulutustottumukset ja muut taloudelliset tai sosiokulttuuriset tekijät, joita ovat esimerkiksi bruttokansantuote asukasta kohti sekä kulttuuriperintö ja historiallinen perintö. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on arvioitava pääasiassa sovellettujen kriteerien merkityksellisyyttä ja sen on otettava huomioon käsiteltävän tapauksen kaikki olosuhteet.
- 43 Pääasiassa kyseessä olevasta asianomaisen tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön soveltamien hintojen vertaamisesta parissakymmenessä muussa jäsenvaltiossa kuin Virossa ja Liettuassa toimivien järjestöjen soveltamiin hintoihin on todettava, että tällainen vertailu voi toimia sellaisten tulosten varmistamisena, jotka on jo saatu vertailulla, johon on kuulunut suppeampi määrä jäsenvaltioita.
- 44 Seuraavaksi on palautettava mieleen, että asianomaisessa jäsenvaltiossa sovellettavia hintoja ja muissa jäsenvaltioissa sovellettavia hintoja on vertailtava yhdenmukaisin perustein (tuomio 13.7.1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, 38 kohta ja tuomio 13.7.1989, Lucazeau ym., 110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326, 25 kohta).
- 45 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä, onko valituissa viitejäsenvaltioissa hintojen laskentamenetelmä, joka perustuu asianomaisen kaupan tai palvelukeskuksen pinta-alan, analoginen Latviassa sovelletun laskentamenetelmän kanssa. Jos näin on, kyseinen tuomioistuin voi päätellä, että vertailupohja oli yhdenmukainen, edellyttäen kuitenkin, että ostovoimapariteetti-indeksi on sisällytetty niiden hintojen vertailuun, joita sovelletaan jäsenvaltioissa, joissa taloudelliset olosuhteet eivät ole samankaltaiset kuin Latviassa.
- 46 Tästä viimeksi mainitusta seikasta on todettava, että samanlaisten palvelujen hintojen välillä on huomattavia eroja jäsenvaltioiden välillä ja nämä erot liittyvät läheisesti kansalaisten ostovoimaan, jota ilmaistaan ostovoimapariteetti-indeksillä, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 85 kohdassa. Kauppojen tai palvelukeskusten toiminnanharjoittajien kykyyn maksaa tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestöjen palveluista vaikuttavat elintaso ja ostovoima. Kun vertaillaan samanlaisen palvelun voimassa olevia hintoja useissa jäsenvaltioissa, joissa elintaso on erilainen, on näin ollen väistämättä otettava huomioon ostovoimapariteetti-indeksi.
- 47 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii lopuksi sitä, onko vertailtava keskenään eri käyttäjäsegmenttejä vai päinvastoin kaikkien segmenttien keskimääräistä hintaa.
- 48 Kuten suullisessa käsittelyssä todettiin, sanalla käyttäjäsegmentti tarkoitetaan tietyn pinta-alan omaavia kauppiaita ja palvelukeskuksia. Tästä on todettava, että unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta sekä suullisessa käsittelyssä esitetyistä huomautuksista ilmenee, että poikkeamat hinnoista voidaan todeta muun muassa saman erityissegmentin sisällä.
- 49 Asianomaisen kilpailuviranomaisen on tehtävä vertailu ja vahvistettava sen puitteet, ja sillä on tässä yhteydessä tietty liikkumavara eikä yhtä ainoaa asianmukaista menetelmää ole olemassa. Esimerkkinä on todettava, että 13.7.1989 annetun tuomion Tournier (395/87, EU:C:1989:319) ja 13.7.1989 annetun tuomion Lucazeau ym. (110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326) taustalla olleissa tapauksissa vertailu koski eri jäsenvaltioissa perittyjä maksuja esimerkkidiskossa, jolla oli tietyt ominaispiirteet, joihin kuului pinta-ala.

- 50 Vertailu voidaan näin ollen tehdä yhdellä tai useammalla erityissegmentillä, jos on olemassa viitteitä siitä, että maksujen mahdollinen liiallisuus kohdistuu kyseisiin segmentteihin, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä.
- 51 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen, kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että sen selvittämiseksi, soveltaako tekijänoikeuksia hallinnoiva järjestö SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuja kohtuuttomia hintoja, on riittävää vertailla sen hintoja naapurivaltioissa sovellettaviin hintoihin ja muissa jäsenvaltioissa sovellettaviin ja ostovoimapariteetti-indeksillä korjattuihin hintoihin edellyttäen, että viitejäsenvaltiot on valittu objektiivisten, asianmukaisten ja todennettavien kriteerien mukaisesti ja että vertailu on tehty yhdenmukaisin perustein. Yhdellä tai useammalla erityisellä käyttäjäsegmentillä sovellettuja hintoja voidaan vertailla keskenään, jos on olemassa viitteitä siitä, että maksujen liiallisuus kohdistuu kyseisiin segmentteihin.

Viides ja kuudes kysymys

- 52 Viidennellä ja kuudennella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii lähinnä selvittämään yhtäältä, mistä raja-arvosta lähtien vertailtavien hintojen välistä eroa on pidettävä huomattavana ja mistä lähtien se näin ollen on osoitus määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä, ja toisaalta mitä todisteita tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön on esitettävä osoittaakseen, että hinnat eivät ole liiallisia.
- 53 On palautettava mieleen, että jos määräävässä asemassa oleva yritys perii palveluistaan maksuja, jotka ovat huomattavasti korkeampia kuin muissa maissa perityt maksut, tätä eroa on pidettävä osoituksena määräävän aseman väärinkäytöstä (tuomio 13.7.1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, 38 kohta ja tuomio 13.7.1989, Lucazeau ym., 110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326, 25 kohta).
- 54 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, käsiteltävässä asiassa Latviassa sovellettujen hintojen ja muissa viitejäsenvaltioissa sovellettujen hintojen välinen ero on pienempi kuin erot, jotka oli todettu maksujen välillä tietyissä jäsenvaltioissa tapauksissa, jotka johtivat 13.7.1989 annettuun tuomioon Tournier (395/87, EU:C:1989:319) ja 13.7.1989 annettuun tuomioon Lucazeau ym. (110/88, C-241/88 ja C-242/88, EU:C:1989:326). Kyseinen tuomioistuin toteaa tästä, että kilpailuneuvoston toteamusten mukaan pinta-alojen, joiden suuruus on 81 m²:n ja 201–300 m²:n välillä, osalta Latvian hinnat olivat ainakin kaksi kertaa korkeammat kuin Virossa ja Liettuassa sovelletut hinnat. Vertailusta tämän tuomion 43 kohdassa mainituissa muissa jäsenvaltioissa sovellettuihin hintoihin kyseinen tuomioistuin totesi, että Latviassa sovellettavat hinnat ylittivät 50–100 prosentilla unionin keskimääräisen hintatason, ja se täsmensi, että kun on kyse maksuista, jotka on maksettava tiloista, joiden pinta-ala on 85,5 m²:stä noin 140 m²:iin, yksinomaan Romaniassa sovelletut hinnat olivat korkeammat kuin Latviassa voimassa olevat hinnat.
- 55 On kuitenkin niin, ettei 13.7.1989 annetusta tuomiosta Tournier (395/87, EU:C:1989:319) eikä 13.7.1989 annetusta tuomiosta Lucazeau ym. (110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326) voida päätellä, että pääasiassa todettujen kaltaisia eroja ei voitaisi koskaan luokitella huomattaviksi. Ei nimittäin ole olemassa vähimmäiskynnystä, josta lähtien hinta olisi luokiteltava huomattavasti korkeammaksi, koska kunkin tapauksen erityiset olosuhteet ovat tämän kannalta ratkaisevia. Maksujen välinen ero voidaan siis luokitella huomattavaksi, jos se tosiseikat huomioiden on merkittävä ja pysyvä muun muassa asianomaisilla markkinoilla, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä.
- 56 Tästä on korostettava, että – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksena 107 kohdassa – eron on oltava suhteellisen suuri, jotta asianomaiset hinnat voidaan luokitella väärinkäytöksi. Kyseisen eron on myös oltava olemassa tietyn ajan, eikä se saa olla tilapäinen tai ajoittainen.

- 57 Seuraavaksi on todettava, että nämä seikat ovat pelkkiä viitteitä määräävän aseman väärinkäytöstä. Tekijänoikeuksia hallinnoiva järjestö voi perustella eron osoittamalla, että olosuhteet kyseisessä jäsenvaltiossa ja muissa jäsenvaltioissa poikkeavat objektiivisesti tarkasteltuna toisistaan (ks. vastaavasti tuomio 13.7.1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, 38 kohta ja tuomio 13.7.1989, Lucazeau ym., 110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326, 25 kohta).
- 58 Tällaisen eron perustelemiseksi voidaan ottaa huomioon tiettyjä seikkoja, joita ovat esimerkiksi maksun tason ja tekijänoikeuksien haltijoille tosiasiallisesti maksettavan määrän välinen suhde. Kun nimittäin osuus, joka saatujen korvausten tuotosta käytetään perimis-, hallinto- ja tilityskustannuksiin, on huomattavasti suurempi kuin tekijänoikeuden haltijoille maksettava osuus, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että juuri kilpailun puuttuminen kysymyksessä olevilta markkinoilta on selitys raskaaseen hallintokoneistoon ja osaltaan korkeisiin korvauksiin (ks. vastaavasti tuomio 13.7.1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.7.1989, Lucazeau ym., 110/88, 241/88 ja 242/88, EU:C:1989:326, 29 kohta).
- 59 Käsiteltävässä asiassa AKKA/LAA esitti suullisessa käsittelyssä, ettei perimis-, hallinto- ja tilityskustannusten osuus ylittänyt 20:tä prosenttia peritystä kokonaismäärästä. Mikäli näin on – mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä –, kyseiset kustannukset eivät ensi näkemältä vaikuta kohtuuttomilta suhteessa tekijänoikeuksien haltijoille maksettuihin määriin eivätkä ne näin ollen vaikuta olevan osoitus tehottomasta hallinnoinnista. Se, että kyseiset kustannukset ovat korkeammat kuin kahdessa muussa viitejäsenvaltiossa, voi myös selittyä kustannuksiin vaikuttavien objektiivisten seikkojen olemassaololla, joita ovat esimerkiksi erityinen säännöstö, joka tekee hallintokoneiston toiminnan raskaammaksi, tai muut asianomaisten markkinoiden ominaispiirteet.
- 60 Jos sen sijaan osoittautuu, että AKKA/LAA:n tekijänoikeuksien haltijoille maksamat korvaukset ovat korkeammat kuin viitejäsenvaltioissa maksetut korvaukset, ja jos tätä eroa voidaan pitää huomattavana, AKKA/LAA:n on perusteltava tämä. Tällaiset perustelut voivat perustua kohtuullista korvausta koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön, joka poikkeaa muiden jäsenvaltioiden lainsäädännöstä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä.
- 61 Tästä seuraa, että viidenteen ja kuudenteen kysymykseen on vastattava, että vertailtavien hintojen välistä eroa on pidettävä huomattavana, jos tämä ero on merkittävä ja pysyvä. Tällainen ero on osoitus määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä, ja määräävässä asemassa olevan tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön on osoitettava, että sen hinnat ovat kohtuullisia, tukeutumalla objektiivisiin seikkoihin, jotka vaikuttavat hallinnointikustannuksiin tai tekijänoikeuskorvauksiin.

Seitsemäs kysymys

- 62 Seitsemännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko tilanteessa, jossa SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettu rikkominen on näytetty toteen, tekijänoikeuksien haltijoille tarkoitetut korvaukset sisällytettävä asianomaisten tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön liikevaihtoon sakon suuruuden määrittämiseksi.
- 63 Asetuksen N:o 1/2003 5 artiklasta ilmenee, että jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset voivat SEUT 102 artiklaa soveltaessaan määrätä sakkoja, uhkasakkoja taikka muita niiden kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä seuraamuksia.
- 64 Tästä on todettava, että on varmistettava SEUT 102 artiklan yhdenmukainen soveltaminen unionissa kyseisen artiklan tehokkaaksi soveltamiseksi. On näin ollen niin, että vaikka asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta, jota sovelletaan Euroopan komission SEUT 102 ja SEUT 103 artiklan rikkomisista määräämiin sakkoihin, ei sido kansallisia kilpailuviranomaisia, ne voivat vapaasti noudattaa

lähestymistapaa, joka on johdonmukainen kyseisessä 23 artiklassa esiintyvän liikevaihdon käsitteen tulkinnan kanssa, tutkiessaan yrityksen liikevaihtoa vahvistaakseen kyseiselle yritykselle SEUT 102 artiklan rikkomisesta määrättävän sakon enimmäismäärän.

- 65 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kyseinen käsite koskee asianomaisen yrityksen tavaroiden tai palvelujen myynnin arvoa ja kuvastaa näin ollen sen tosiasiallista taloudellista tilannetta (ks. vastaavasti tuomio 7.9.2016, Pilkington Group ym. v. komissio, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 16–18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 66 Kuten tämän tuomion 33 kohdassa todettiin, käsiteltävässä asiassa AKKA/LAA:n tarjoamat palvelut muodostuvat sellaisten maksujen keräämisestä, joista musiikkiteosten tekijöille maksetaan korvauksia. Pääasian kannalta merkitykselliset seikat huomioden ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvittävä, onko mainituille tekijöille maksettavia korvauksia edustava osa näistä maksuista sisällytetty AKKA/LAA:n tarjoamien palvelujen arvoon.
- 67 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi tässä yhteydessä ottaa muun muassa huomioon välittäjänä olevan AKKA/LAA:n ja tekijänoikeuksien haltijoiden välillä kansallisen oikeuden mukaan olevat oikeudelliset ja taloudelliset yhteydet sen määrittämiseksi, muodostavatko ne yhden taloudellisen kokonaisuuden. Tällaisessa tapauksessa osaa, joka edustaa kyseisille tekijänoikeuksien haltijoille tarkoitettuja korvauksia, voitaisiin pitää osana AKKA/LAA:n tarjoaman palvelun arvoa.
- 68 On lisäksi todettava, että kun kansallinen kilpailuviranomainen määrää sakon, sakon on oltava tehokas, oikeasuhteinen ja varoittava, kuten kaikkien kansallisten viranomaisten unionin oikeuden rikkomisen vuoksi määräämien seuraamusten (ks. vastaavasti tuomio 8.7.1999, Nunes ja de Matos, C-186/98, EU:C:1999:376, 10 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 69 Sakon lopullisen suuruuden määrittämiseksi on myös otettava huomioon se, että kilpailuneuvosto oli jo määrännyt AKKA/LAA:lle ensimmäisen sakon vuonna 2008, koska tämän noudattamat hinnat olivat kohtuuttomia, ja että uuden tutkimuksen jälkeen viimeksi mainitulle määrättiin riidanalaisella päätöksellä vuonna 2013 toinen sakko SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdan rikkomisen vuoksi.
- 70 Rikkomisen kokonaiskesto, sen toistuvuus sekä se, oliko ensimmäinen sakko riittävän varoittava, on näin ollen otettava huomioon sen varmistamiseksi, että määrätty seuraamus on tämän tuomion 68 kohdassa tarkoitettulla tavalla tehokas, oikeasuhteinen ja varoittava.
- 71 Edellä esitetyn perusteella seitsemänteen kysymykseen on vastattava, että siinä tapauksessa, että SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettu rikkominen on näytetty toteen, tekijänoikeuksien haltijoille tarkoitettujen korvauksien on sisällytettävä asianomaisen tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön liikevaihtoon sakon suuruuden määrittämiseksi, jos kyseisten korvausten sisällyttäminen on tarpeen määrätyn seuraamuksen tehokkuuden, oikeasuhteisuuden ja varoittavuuden varmistamiseksi, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kaikki käsiteltävän asian olosuhteet huomioden selvitettävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 72 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Monopoliasemassa olevan tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön, joka hallinnoi myös ulkomaisten tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia, vahvistamien maksujen taso on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan siten, että SEUT 102 artiklaa sovelletaan.**
- 2) **Sen selvittämiseksi, soveltaako tekijänoikeuksia hallinnoiva järjestö SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettuja kohtuuttomia hintoja, on riittävää vertailla sen hintoja naapurivaltioissa sovellettaviin hintoihin ja muissa jäsenvaltioissa sovellettaviin ja ostovoimapariteetti-indeksillä korjattuihin hintoihin edellyttäen, että viitejäsenvaltiot on valittu objektiivisten, asianmukaisten ja todennettavien kriteerien mukaisesti ja että vertailu on tehty yhdenmukaisin perustein. Yhdellä tai useammalla erityisellä käyttäjäsegmentillä sovellettuja hintoja voidaan vertailla keskenään, jos on olemassa viitteitä siitä, että maksujen liiallisuus kohdistuu kyseisiin segmentteihin.**
- 3) **Vertailtavien hintojen välistä eroa on pidettävä huomattavana, jos tämä ero on merkittävä ja pysyvä. Tällainen ero on osoitus määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä, ja määräävässä asemassa olevan tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön on osoitettava, että sen hinnat ovat kohtuullisia, tukeutumalla objektiivisiin seikkoihin, jotka vaikuttavat hallinnointikustannuksiin tai tekijänoikeuskorvauksiin.**
- 4) **Siinä tapauksessa, että SEUT 102 artiklan toisen kohdan a alakohdassa tarkoitettu rikkominen on näytetty toteen, tekijänoikeuksien haltijoille tarkoitetut korvaukset on sisällytettävä asianomaisen tekijänoikeuksia hallinnoivan järjestön liikevaihtoon sakon suuruuden määrittämiseksi, jos kyseisten korvausten sisällyttäminen on tarpeen määrätyn seuraamuksen tehokkuuden, oikeasuhteisuuden ja varoittavuuden varmistamiseksi, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kaikki käsiteltävän asian olosuhteet huomioiden selvitettävä.**

Allekirjoitukset